

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

การสำรวจการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้จัดทำมาแล้ว 4 ครั้ง คือ ครั้งแรกในปี 2534 และครั้งล่าสุดในปี 2542 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต่อเนื่องสำหรับนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมหรือพัฒนาการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้ดีขึ้น เนื่องจากการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาหนึ่งที่มีบทบาทต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทั้งในระดับประเทศและระดับครอบครัว ซึ่งส่งผลให้มีการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชากร

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงาน ค่าใช้จ่าย รายรับ ผลผลิตและหนี้สินในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 3) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมหรือพัฒนาการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้ดีขึ้น

1.3 ข้อมูลที่เก็บรวบรวม

- 1) ข้อมูลพื้นฐานของการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน และผู้ประกอบการ
- 2) การใช้แรงงานและค่าตอบแทนแรงงาน
- 3) ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการ
- 4) รายรับ ผลผลิต และการใช้ประโยชน์จากผลผลิต
- 5) สินทรัพย์ถาวร
- 6) ภาวะหนี้สินของกิจการ

1.4 กลุ่มรวม

ครัวเรือนส่วนบุคคลที่ราชอาณาจักร ที่ประกอบอุตสาหกรรมการผลิตภายในบริเวณที่พักอาศัยเพื่อขาย โดยมีคนทำงานน้อยกว่า 10 คน

1.5 แนวคิดและคำนิยาม

1) การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

หมายถึง การผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อขาย และอาจใช้บริโภคด้วย โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ ประกอบกัน คือ

- (1) การประกอบการผลิตกระทำกันอยู่ภายในอาณาบริเวณที่พักอาศัย ซึ่งหมายถึง บ้าน ไร่ ไร่นา โรงครัว โรงรถ และบริเวณอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่ครัวเรือนเป็นผู้ครอบครอง
 - (2) มีจำนวนคนทำงานน้อยกว่า 10 คน โดยจะมีการจ้างลูกจ้างหรือไม่ก็ได้
 - (3) งานที่ทำนั้นไม่คำนึงว่าทำด้วยมือหรือเครื่องจักร
- ทั้งนี้ได้รวมการผลิตไว้เพื่อบริโภค แต่ในรอบ 12 เดือนที่แล้ว ได้มีการขายไว้ด้วย

2) การผลิต

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปวัตถุ หรือประกอบชิ้นส่วนให้เป็นผลิตภัณฑ์ หรือ สินค้าชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกล เคมีภัณฑ์ หรือด้วยมือ โดยที่ครัวเรือนเป็นผู้จัดหาหรือซื้อวัตถุดิบ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์การผลิต บางส่วน หรือทั้งหมด

สำหรับการที่ครัวเรือนรับจ้างเหมาทำการผลิตโดยสถานประกอบการหรือครัวเรือนอื่นจัดหาหรือซื้อวัตถุดิบ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์ในการผลิตให้ทั้งหมด ในการสำรวจโครงการนี้จะไม่นับว่าครัวเรือนนี้ทำการผลิต

ทั้งนี้การผลิตได้รวมกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากการทำการเกษตรของครัวเรือนไว้ด้วย

3) ประเภทอุตสาหกรรม

การจำแนกประเภทอุตสาหกรรม ได้จัดจำแนกประเภทอุตสาหกรรมตามมาตรฐานสากล พ.ศ. 2533 (1990 International Standard Industrial Classification : ISIC Revision 3) สำหรับการสำรวจในครั้งนี้ ได้จัดกลุ่มครัวเรือนที่ผลิตสินค้าตามประเภทอุตสาหกรรมการผลิตเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 การผลิตอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ

- หมวด 15 การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม
16 การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กลุ่ม 2 การผลิตสิ่งทอ สิ่งถัก เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์หนังสัตว์

- หมวด 17 การผลิตสิ่งทอ
18 การผลิตเครื่องแต่งกาย รวมทั้งการตกแต่งและซ่อมเสื้อผ้า
19 การฟอกและตกแต่งหนังฟอก รวมทั้งการผลิตกระเป๋าเดินทาง กระเป๋าถือ อานม้า เครื่องเทียมลาก และรองเท้า

กลุ่ม 3 การผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

หมวด 20 การผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้และไม้ก๊อก (ไม่รวมเฟอร์นิเจอร์)
รวมทั้งการผลิตสิ่งของที่ทำจากฟางและวัสดุจากสานอื่น ๆ

กลุ่ม 4 การผลิตกระดาษ ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ และการพิมพ์

หมวด 21 การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ
22 การพิมพ์โฆษณา การพิมพ์ และการทำสำเนาสื่อบันทึก

กลุ่ม 5 การผลิตเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก

หมวด 24 การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี
25 การผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก

กลุ่ม 6 การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ

หมวด 26 การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ

กลุ่ม 7 การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์

หมวด 28 การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะประดิษฐ์
(ยกเว้นเครื่องจักรและอุปกรณ์)
29 การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
30 การผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ
31 การผลิตเครื่องจักรและเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่
อื่น
32 การผลิตอุปกรณ์และเครื่องอุปกรณ์วิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร
33 การผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ การวัดความเที่ยง และ
อุปกรณ์
ที่ใช้ในทางทัศนศาสตร์ นาฬิกา
34 การผลิตยานยนต์ รถพ่วง และรถกึ่งรถพ่วง
35 การผลิตเครื่องอุปกรณ์การขนส่งอื่น ๆ

กลุ่ม 8 การผลิตอุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ (รวมเฟอร์นิเจอร์)

หมวด 36 การผลิตเฟอร์นิเจอร์ รวมทั้งการผลิตซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

การผลิตเครื่องเพชรพลอย เครื่องดนตรี เครื่องกีฬา ของเล่น เป็น

37 การนำผลิตภัณฑ์เก่ามาผลิตเป็นวัตถุดิบใหม่

อื่น

อุปกรณ์

เช่น

ต้น

ไม่รวม หมวด 23 การผลิตผลิตภัณฑ์ถ่านโค้ก ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม

และเชื้อเพลิงปรมาณู

หมวด 27 การผลิตโลหะขั้นมูลฐาน

4) คนทำงานในอุตสาหกรรมของครัวเรือน

หมายถึง บุคคลทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของครัวเรือน ซึ่งปกติทำงานในการประกอบอุตสาหกรรมทั้งที่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน และไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน

คนทำงานในครัวเรือนอุตสาหกรรม จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) **ผู้ปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน** หมายถึง ผู้ที่ทำงานอุตสาหกรรมของครัวเรือน ซึ่งมีเวลาทำงานไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเวลาการทำงานตามปกติของการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนนั้น โดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน แต่เจ้าของหรือผู้ประกอบการอาจให้เงิน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม หรือช่วยเหลือเกื้อกูลอย่างอื่น ๆ โดยไม่ถือเป็นค่าจ้าง

ผู้ปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน อาจเป็นเจ้าของกิจการ ผู้เป็นหุ้นส่วน สมาชิกในครัวเรือน หรือผู้ฝึกงาน

(2) **ผู้ปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือน** หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือนรายวัน รายชั่วโมง หรือรายชิ้น ค่าจ้าง เงินเดือน อาจเป็นตัวเงิน หรือสิ่งของก็ได้

5) อาชีพหลัก

หมายถึง งานประจำที่ทำเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพหรือใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพนั้น

6) อาชีพเสริม

หมายถึง งานที่ทำเพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากอาชีพหลักที่ทำอยู่ โดยใช้เวลารว่างจากงานประจำ หรือแบ่งเวลามาดูแลกิจการเป็นครั้งคราว

7) ค่าตอบแทนแรงงาน

(1) ค่าจ้าง เงินเดือน

หมายถึง เงินและ/หรือสิ่งของที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างเพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน รวมทั้งค่าจ้างที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างที่มาทำงานเป็นครั้งคราว ไม่ว่าจะจ่ายเป็นงวดรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง หรือรายชิ้น

เงินสดหรือสิ่งของที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองจัดหาให้บุตร หรือผู้ที่อยู่ในความปกครองตามหน้าที่ ไม่ถือว่าเป็นค่าจ้าง เงินเดือน

(2) ค่าตอบแทนแรงงานอื่น ๆ

(2.1) เงินโบนัส

หมายถึง เงินรางวัลตอบแทน หรือเงินรางวัลพิเศษที่จ่ายให้กับลูกจ้าง หรือเป็นเงินที่จ่ายให้เป็นกำลังใจแก่ผู้ทำงานเนื่องจากทำงานมีประสิทธิภาพ

(2.2) ค่าล่วงเวลา

หมายถึง เงินพิเศษที่จ่ายให้กับลูกจ้างเนื่องจากการปฏิบัติงานนอกเวลาปฏิบัติงานปกติ

(2.3) สวัสดิการ

หมายถึง เงิน สิ่งของ หรือบริการซึ่งจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เพื่อเป็นการสงเคราะห์ หรือช่วยเหลือในการดำรงชีพ เช่น ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล ค่าประกันสังคม ค่าเสื้อผ้า การให้รถรับส่ง เป็นต้น

8) ค่าใช้จ่ายในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ครัวเรือนจ่ายไปในการประกอบอุตสาหกรรมของครัวเรือน จำแนกเป็น ค่าวัตถุดิบและวัสดุประกอบการผลิต ค่าตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิตและดำเนินงาน เช่น ค่าเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าเช่า และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

9) วัตถุดิบ

หมายถึง สินค้าหรือผลผลิตที่สถานประกอบการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบทางกายภาพ หรือทางเคมีเพื่อให้เกิดผลผลิตชนิดใหม่ รวมทั้งชิ้นส่วนที่มาจากสถานประกอบการอื่น เพื่อนำมาประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบเพื่อการแปรรูป

10) ค่าจ้างเหมาจ่ายทำการผลิตสินค้า

หมายถึง จำนวนเงินที่เจ้าของกิจการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนจ่ายให้แก่ผู้รับจ้าง เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการทำการผลิตหรือทำสิ่งของส่วนประกอบสินค้า โดยทั่วไปผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบให้

11) มูลค่าเพิ่ม

คำนวณโดย ; $\text{มูลค่าเพิ่ม} = \text{มูลค่ารายรับ} - \text{ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง}$

ซึ่ง มูลค่ารายรับ ประกอบด้วย มูลค่าผลผลิต รายรับจากการรับจ้างเหมา
ทำการผลิต และผลพลอยได้จากการผลิต

ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายในการผลิตและ
ดำเนินการ (ไม่รวมค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ และ
ค่าขนส่ง)

12) สินทรัพย์ถาวร

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีอายุการใช้งานเกิน 1 ปี และมีมูลค่าซื้อเกินกว่า 1,500 บาท (ต่อหน่วย) สินทรัพย์ถาวร ได้แก่ ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ เป็นต้น

1.6 การนำเสนอข้อมูล

ค่าที่ประมาณได้ของข้อมูลรายการเดียวกันในรายงานฉบับนี้ อาจมีความแตกต่างกัน และผลรวมจากข้อย่อยแต่ละรายการอาจไม่เท่ากับยอดรวม ทั้งนี้เนื่องจากการปัดเศษทศนิยม